

UNIVERSITATEA LUCIAN BLAGA DIN SIBIU

Facultatea de Științe Economice

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

**CREȘTEREA ECONOMICĂ ÎN ROMÂNIA ÎN PERIOADA
ANTE ȘI POST ADERARE**

Conducător științific,
Prof.univ.dr.DHC Dan Popescu

Doctorand,
Ioana Mădălina Butiuc(Banu)

SIBIU, 2014

Cuprins

Introducere	4
Capitolul 1 : Etape ale formării economiei de piață în România.Geneză și evoluție.....	11
1.1 Conceptul de economie de piață și trăsături caracteristice	11
1.2. Tranziția spre economia de piață	12
1.2.1 Scurt istoric al economiei românești după 1989	12
1.2.2 Modele de economii de piață de succes	30
1.2.3 Politici de redresare a economiei în perioada tranziției	35
1.2.3.1. Politica ofertei și cereri.....	36
1.2.3.2 Politica fiscală.....	36
1.2.3.3 Politica monetară, de credit și bugetară.....	38
1.2.3.4 Politica de privatizare	40
1.2.3.5 Politica socială.....	41
1.3.Aspecte generale ale conceptului de creștere economică	42
1.4.Teorii și modele ale creșterii economice	47
1.5. Instituții de susținere a tranziției și a creșterii economice	62
1.6 Creșterea economică și dezvoltarea durabilă.....	68
1.7 Concluzii.....	74
Capitolul 2: Traectoria creșterii economice în contextul aderării și al integrării în Uniunea Europeană.....	77
2.1 Creșterea economică la nivelul Uniunii Europene.....	77
2.2 Creșterea economică la nivelul României.....	87
2.2.1 Evoluții și tendințe ale taxării în România	93
2.3 Fondurile pre/post aderare	100
2.3.1 Dezvoltarea regională.....	100
2.3.2 Programul Phare.....	106
2.3.3 Programul SAPARD	108
2.3.4 Programul ISPA	109
2.3.5 Perspective pentru 2014-2020.....	117

2.3.6	Eficientizarea sistemului de achiziții publice – modalitate de îmbunătățire a atragerii fondurilor europene și posibile efecte pentru creșterea economică	121
2.4	Strategia de creștere economică a Uniunii Europene – Europa 2020	128
2.4.1	Ieșirea din criză. Primii pași spre “Europa 2020”	130
2.4.2	“Europa 2020” în România	131
2.5	Studiu de caz – Aplicare chestionar persoanelor juridice din județul Sibiu	133
2.6	Benchmarking privind măsurile adoptate de alte state privind creșterea economică	136
2.6	Concluzii	142
	Capitolul 3 : Impactul creditului în creșterea economică	145
3.1	Politica monetară și piața monetară	145
3.2	Aspecte generale ale creditului	151
3.2.1	Semnificația termenului “credit”	151
3.2.2	Rolul și funcțiile creditului în economia modernă	152
3.2.3	Condițiile creditului: voința de a rambursa: caracter, obligație morală și obligație legală	153
3.2.4	Capacitatea de a rambursa: Forța financiară, garanții și sprijin extern	154
3.3	Elemente și trăsături ale creditului	155
3.3.1	Formele creditului	156
3.3.2	Factorii care influențează cererea și oferta de credit	160
3.3.3	Factorii care influențează cererea de credite	162
3.3.4	Factorii care influențează oferta de credite	163
3.3.5	Dobânda și rata dobânzii	164
3.4	Scurt istoric al sistemului bancar românesc	165
3.5	Creditele în sistemul financiar românesc	170
3.5.1	Calitatea creditelor	177
3.6	Creditul și criza mondială	179
3.7	Legătura dintre credit și creștere economică	186
3.7.1	Analiza empirică a influenței creditelor acordate gospodăriilor și administrației publice asupra PIB realizată prin procedura PROC REG în cadrul softului SAS	187
3.8	Concluzii	190
	Capitolul 4: Stimularea investițiilor- mijloc de propulsare a creșterii economice	192
4.1	Scurtă clasificare a investițiilor	192

4.2. Investițiile străine. Politica de atragere în context internațional	194
4.2.1 Politici naționale de atragere a investițiilor	198
4.3. Impactul investițiilor străine directe asupra țării gazdă	200
4.4. Relația investiții-creștere economică	203
4.4.1 Strategii investiționale pentru atingerea obiectivelor de creștere economică	209
4.5. Localizare și delocalizare. Avantaje și dezavantaje	212
4.5.1 Nokia în România	216
4.5.2 Investitori străini în agricultura românească. Problema securității alimentare	220
4.6. Evoluția investițiilor pe județele României. Câteva coordonate și semnificații	224
4.7. Investițiile realizate din fonduri publice	227
4.7.1 Natura specială a investițiilor sociale	229
4.7.2 Investițiile publice la nivelul României în perioada 2011-2012	231
4.7.3 Studii de caz:	233
A. Situația investițiilor realizate în perioada 2009-2013 de către Consiliul Județean Sibiu ..	233
B. Eficiența obiectivului de investiții “Aeroportul Internațional Sibiu” finanțat la nivelul județului Sibiu. Plusuri și minusuri	234
4.8. Atingerea dezideratului dezvoltării economice prin investiții: economiile emergente și experiența Chinei; câteva coordonate	238
4.9. Concluzii	241
Concluzii finale, rezultatele cercetării și propuneri ulterioare	245
Bibliografie	252

Scopul cercetării îl reprezintă analiza evoluției creșterii economice pe o perioadă de minim 10 ani în țara noastră și determinarea acelor factori care pot stimula creșterea în condițiile economiei de piață.

Stadiul cunoașterii

Domeniul tezei evidențiază un număr însemnat de lucrări și reviste de specialitate, atât ale autorilor români cât și străini, sau cadre didactice cu o bogată experiență ale căror valoroase lucrări le-am considerat bibliografie obligatorie. Aceste lucrări și cercetări se regăsesc în secțiunea “Bibliografie” precum și citate pe parcursul tezei de doctorat.

Elaborarea lucrării s-a realizat având în vedere planul incluzând capitolele, subcapitolele și bibliografia aferentă, utilizând metodele de cercetare cunoscute.

Obiectivele principale urmărite în cadrul tezei sunt următoarele:

O1: prezentarea principalelor aspecte teoretice, precum și prezentarea principalelor teorii și modele de creștere economică

O2: realizarea unui scurt istoric al economiei românești după 1989, marcând principalele evenimente petrecute în această perioadă

O3: analiza și interpretarea principalilor indicatori macroeconomici relevanți pentru creșterea economică atât la nivelul României precum și la nivelul Uniunii Europene

O4: analiza comparativă a fondurilor europene acordate României în perioada pre și post aderare, având în vedere că unul dintre principalele obiective ale dezvoltării regionale este reprezentat de creșterea economică

O5: identificarea principalilor factori care pot stimula creșterea economică, în acest caz am identificat investițiile și creditul

O6: analiza legăturii dintre credit și creștere economică în contextul crizei economice mondiale

O7: analiza impactului investițiilor străine asupra economiei țării gazdă

O8: identificarea și expunerea relației dintre investiții și creștere economică

Metodele de cercetare utilizate în cadrul lucrării sunt:

1. *Documentarea*, cu precădere documentarea teoretică, în aceste sens fiind studiate numeroase cărți, articole naționale și internaționale, studii.

2. *Metode matematice și statistice*, precum clasificarea, sinteza, modelarea matematică, reprezentarea grafică a evenimentelor și fenomenelor investigate

3. *Metoda cercetării interdisciplinare*, metodă bazându-se pe cunoștințe din alte domenii, precum cele ale tehnologiei, statisticii, metematicii, informaticii, dreptului.
4. *Modelarea matematică*, folosită pentru determinarea legăturii dintre produsul intern brut și creditele acordate gospodăriilor, respectiv administrațiilor publice

Teza a fost structurată pe 4 capitole după cum urmează:

I. Etape ale formării economiei de piață în România. Geneză și evoluție

Primul capitol debutează prin expunerea unora dintre cele mai consacrate păreri despre ceea ce reprezintă creșterea economică. Am prezentat pe scurt principalele teorii și modele de creștere economică. În urma succintei analize a modelelor menționate, am realizat un istoric al economiei românești după 1989, și am analizat cum a evoluat aceasta încă de la primii pași făcuți spre economia de piață. Totodată au fost menționate etapele tranziției spre o economie cu adevărat funcțională de piață, din viziunea mai multor autori consacrați.

Economia de piață a fost analizată mai detaliat, am prezentat diferite modele de economii de piață considerate de diferiți specialiști ca fiind de succes. Totodată au fost analizate politicile de redresare a economiei în perioada de tranziție, pornind de la politica fiscală, și terminând cu politica socială, care este una dintre cele mai dificile pentru statele aflate în tranziție, și care se realizează cu cele mai mari costuri.

Cercetarea nu putea fi încheiată fără analiza strânsei legături dintre creștere economică și dezvoltare durabilă. Astfel, am remarcat că pe măsură ce veniturile populației cresc, se acordă o atenție mai sporită problemelor de mediu, însă, paradoxal, odată cu creșterea puterii de cumpărare dintr-un anumit stat, presiunea exercitată asupra mediului înconjurător este și ea în continuă creștere

II. Traectoria creșterii economice în contextul aderării și al integrării în Uniunea Europeană

În cuprinsul capitolului al II-lea am identificat care sunt principalii indicatori care relevă creșterea economică la nivelul Uniunii Europene, și le-am studiat evoluția pe o perioadă de minimum 10 ani. Am considerat că este relevantă pentru cercetarea de față analiza aceluiași indicatori pentru România.

Având în vedere faptul că fondurile europene reprezintă unul dintre cele mai importante “motoare” de creștere economică, am identificat principalele programe de finanțare, atât în

perioada de pre aderare cât și în perioada de post aderare, dar și perspective pentru perioada 2014-2020. Dat fiind faptul că în perioada 2011-2013 finanțarea pe mai multe programe operaționale a fost blocată datorită unor nereguli descoperite în procedurile de achiziție publică, am propus câteva măsuri pentru eficientizarea acestor proceduri, îmbunătățire care ar putea duce la o mai bună absorbție a fondurilor europene pe viitor

Pentru a avea o viziune de ansamblu asupra tot ceea ce semnifică creșterea economică la nivelul Uniunii Europene am studiat Strategia de creștere a Uniunii Europene Europa 2020 care a fost elaborată într-o perioadă în care progresele constante în materie de creștere economică și de creare de locuri de muncă erau cele mai avansate din ultimii 10 ani.

În finalul capitolului, utilizând metoda benchmarkingului, am analizat care au fost măsurile adoptate de alte state privind procesul de creștere economică.

III. Impactul creditului în creșterea economică

În capitolul al III-lea au fost identificate principalele elemente ale creditului pentru a avea o viziune de ansamblu dacă acesta influențează sau nu creșterea economică. Înainte de a trece propriu zis în revistă situația creditării în sistemul financiar românesc actual, am realizat un scurt istoric al sistemului bancar românesc, de la înființare și până în prezent. Dat fiind faptul că una dintre principalele cauze ale crizei economice mondiale a fost reprezentată de expansiunea necontrolată a creditului, am analizat relația credit- criză mondială. În acest sens am studiat câteva opinii ale specialiștilor în domeniu.

Cercetarea practică a capitolului a constatat în analiza empirică a influenței creditelor acordate gospodariilor și administrației publice asupra PIB realizată prin procedura PROC REG în cadrul softului SAS.

IV. Stimularea investițiilor-mijloc de propulsare a creșterii economice

În ultimul capitol am analizat pe rând investițiile străine directe, precum și impactul pe care acestea îl au asupra țării gazdă, precum și investițiile realizate din fonduri publice. Pentru a putea exemplifica cât mai bine conceptele de “localizare” și “delocalizare” am considerat că un scurt studiu de caz despre situația companiei Nokia în România, de la înființare și până la ieșirea sa de pe piața românească ar fi benefic.

Totodată am realizat o scurtă comparație a investițiilor atrase de județele României, remarcând faptul că județul Sibiu se află pe unul dintre locurile fruntașe în ceea ce privește

atragerea investițiilor, situație la care cu siguranță a contribuit proiectul “Sibiu-Capitală Culturală Europeană 2007” precum și recenta modernizare a aeroportului.

În finalul capitolului am abordat cazul Chinei, remarcând faptul că investițiile străine directe atrase de aceasta au reușit să genereze o mulțime de externalități pozitive în economie.

Rezultatele cercetării au fost prezentate în cadrul a peste 10 conferințe internaționale, 5 conferințe naționale, 10 articole indexate în baze de date internaționale recunoscute, precum și articole publicate în presa de specialitate românească.

Relevanța rezultatelor cercetării este confirmată și de consultarea celor peste 150 de publicații, regăsite în secțiunea Bibliografie și citate pe tot parcursul lucrării.

Având în vedere cele 8 obiective formulate în cadrul introducerii prezentei lucrări concluzionăm următoarele:

O1: prezentarea principalelor aspecte teoretice, precum și prezentarea principalelor teorii și modele de creștere economică

În acest sens am analizat literatura de specialitate și am studiat definițiile pe care marii economiști S. Kuznets, J.Fourastie, R. Lucas, F.Perroux le dau creșterii economice. Menționez faptul că primul economist care aduce o distincție clară între conceptul de creștere economică și cel de dezvoltare economică este F. Perroux. În mod evident cele două concepte sunt strâns legate între ele, trăsăturile comune ale acestora fiind cauza confuziilor des create. În urma unei riguroase analize a literaturii în materie, concluzionăm faptul că **dezvoltarea economică presupune un proces de creștere economică.**

Încă din vremea lui Adam Smith, marii economiști au fost preocupați de cauzele care duc la creșterea avuției naționale, la dezvoltare economică. Astfel, au fost analizate pe parcursul primului capitol teoria lui Adam Smith, considerat părintele liberalismului economic, teoria lui Thomas Robert Malthus care a continuat în mare parte ideile lui Smith, și am remarcat faptul că teoriile celor doi au un puternic caracter agrar. Cercetarea continuă prin expunerea teoriei lui David Ricardo, care este una cu totul originală. Potrivit acestuia, capitalul se poate acumula în două moduri: fie prin economisire ca urmare a creșterii veniturilor, fie ca urmare a scăderii consumului.

În anul 1936 apare o importantă reacție la noile realități economice, aparținându-i lordului englez J.M.Keynes. Acesta a adăugat teoriilor existente despre creșterea economică noi concepte, și anume multiplicatorul și acceleratorul. **Unul dintre punctele slabe al teoriei keynesiste îl**

reprezintă folosirea unor parametri prin intermediul cărora se determină creșterea PIB, fără a se lua în calcul progresul tehnic, care înaintea celui de-al doilea război mondial constituia un factor de creștere important.

În vremea celor trei decenii glorioase englezul Roy Harrod și americanul Evsey Domar au elaborat câte un model de creștere economică, având în vedere că structura acestor modele e similară, în majoritatea publicațiilor de specialitate le regăsim tratate ca un singur model de creștere economică. Concluzia modelului Harrod-Domar este că, pentru o creștere echilibrată, cu o ocupare totală a forței de muncă, este necesar ca rata de creștere garantată ce depinde de obiceiurile de economisire ale oamenilor și de tehnica de producție, să fie egală cu rata naturală ce depinde de creșterea forței de muncă.

Următorul pas a fost analiza modelul lui Robert Solow care permite înlocuiri uniforme între capital și muncă.

Odată cu dezvoltarea economiei a apărut un nou model de creștere economică elaborat de Paul Romer și Robert Lucas pe linia modelului de creștere tradițional. Acest model scoate în evidență existența unor randamente crescătoare în cazul neofactorilor de producție, cu precădere a informației.

Având în vedere obiectivul formulat, precum și cele prezentate anterior, considerăm că acesta a fost îndeplinit.

O2: realizarea unui scurt istoric al economiei românești după 1989, marcând principalele evenimente petrecute în această perioadă

După revoluția din anul 1989 în România tranziția s-a dorit a fi un proces de transformări radicale vizând cu precădere trecerea de la proprietatea preponderent de stat la cea preponderent privată. Pentru orice stat primii ani de tranziție sunt grei, relevându-se grave dezechilibre în economia națională. În vederea atingerii acestui obiectiv, am punctat care sunt principalii pași ai tranziției din perspectiva mai multor autori. Primii ani de tranziție în țara noastră au fost grei, în perioada 1990-1992 țara cunoscând o primă recesiune de amploare. În perioada 1993-1996 a scăzut inflația, și s-a înregistrat o dinamică pozitivă a producției. Datoria externă a crescut rapid și dificultățile în finanțarea deficitelor externe au fost din ce în ce mai mari. În anul 2000 economia a evidențiat ușoare semne de relansare pe fondul scăderii inflației. Se remarcă o creștere a PIB-ului cu 2,1%, iar inflația s-a situat la valoarea de 40,7%. Următorii doi ani ai fost relativ buni,

cifrele arătând o creștere a PIB-ului în 2001 cu 5,7% și în 2002 o creștere cu 4,9%. Este de menționat faptul că în anul 2003 Senatul SUA a recunoscut economia României ca fiind una funcțională de piață. Odată cu debutul crizei economico- financiare, economia României a fost în mare parte afectată, indicatorii macroeconomici fiind cei care ne arată acest lucru. Până în prezent semnele de revenire sunt foarte slabe, cu o creștere economică de 2%, care cu greu acoperă rata inflației.

O3: analiza și interpretarea principalilor indicatori macroeconomici relevanți pentru creșterea economică atât la nivelul României precum și la nivelul Uniunii Europene

Prima etapă a acestui obiectiv a constat în identificarea indicatorilor macroeconomici relevanți pentru creșterea economică. În acest sens am identificat populația, evoluția PIB-ului, rata de ocupare a forței de muncă, rata șomajului, venitul național net, rata anuală a inflației. Acești indicatori au fost analizați și interpretați în cadrul capitolului II atât la nivelul Uniunii Europene cât și la nivelul României.

Pe scurt, principalul indicator al evoluției creșterii economice, și anume produsul intern brut, a avut fluctuații foarte mari în cazul țării noastre. Cea mai mare scădere s-a remarcat la nivelul anului 2009 când datorită crizei economico-financiare de pe piețele internaționale PIB-ul României a scăzut cu 15% față de anul 2008. În anul 2010, se remarcă o ușoară creștere față de anul 2009, când PIB-ul crește cu 3 procente față de anul precedent

O4: analiza comparativă a fondurilor europene acordate României în perioada pre și post aderare, având în vedere că unul dintre principalele obiective ale dezvoltării regionale este reprezentat de creșterea economică

Ipoteza de la care s-a pornit în îndeplinirea acestui obiectiv este aceea că unul dintre principalele obiective ale dezvoltării regionale îl reprezintă creșterea economică. În urma unei atente analize a caracteristicilor dezvoltării regionale, concluzionăm că aceasta urmărește eficientizarea și creșterea numărului activităților și a proiectelor care se desfășoară la nivel local utilizând resursele existente.

România a beneficiat de fonduri de pre-aderare în perioada ante 2007, aceste fonduri fiind Phare, Sapard și Ispa. După anul 2007 a beneficiat de fonduri de post aderare. Prima remarcă pe care o facem vis-a-vis de aceste tipuri de ajutoare venite din parte Uniunii Europene

este aceea că fondurile de pre-aderare au avut un grad de absorbție mult mai ridicat decât cele de post aderare, în unele cazuri fondurile Phare având un grad de absorbție de 80 și chiar 100%. Considerăm că s-a ajuns în această situație datorită procedurilor tot mai greoaie de accesare. Procedurile de achiziții publice, îngreunate tot mai mult cu fiecare modificare a legislației au avut și ele un impact în tot ceea ce înseamnă îngreunarea procesului de absorbție, situație care a dus la o rată de absorbție foarte scăzută a României, conform datelor furnizate de Consiliul Fiscal aceasta rămânând chiar și în urma Bulgariei. În acest sens, am formulat câteva propuneri în vederea îmbunătățirii procesului de achiziții publice. Chiar dacă fondurile europene reprezintă un “motor” principal pentru reluarea creșterii economice din România, considerăm că țara noastră trebuie să se bazeze și pe resursele proprii în vederea atingerii acestui deziderat.

O5: identificarea principalilor factori care pot stimula creșterea economică, în acest caz am identificat creditul și investițiile

După cum reiese chiar din enunțarea obiectivului cu numărul 5 al prezentei teze am considerat că doi dintre cei mai importanți factori care pot duce la stimularea creșterii economice sunt creditul și investițiile. Argumentarea pe larg se regăsește în capitolele III și IV ale prezentei lucrări.

Considerăm că una dintre cele mai importante cauze ale stagnării economice o reprezintă absența creditării, nici o economie oricât de dezvoltată nu se poate dezvolta în absența creditului. Această situație va fi detaliată în următorul obiectiv al prezentei lucrări.

Investițiile, atât cele străine cât și cele naționale au impact asupra creșterii economice, asupra investițiilor de capital, asupra balanței de plăți, asupra cheltuielilor și veniturilor bugetare, asupra forței de muncă și nu în ultimul rând asupra competitivității economice. Dezbateră mai pe larg a acestei situații se regăsește în cadrul obiectivului cu numărul 8 al prezentei lucrări.

O6: analiza legăturii dintre credit și creștere economică în contextul crizei economice mondiale

Una din cele mai importante cauze ale stagnării economiei românești este lipsa creditării economice. Este indubitabil faptul că nici o economie, oricât de performantă ar fi nu se poate dezvolta în absența creditului.

Având în spate experiența tranziției spre economia de piață, realizăm că aceasta a afectat negativ politica de creditare. Neexistând credite, economia românească nu se revigorează cu monedă, neavând posibilitatea de a demara noi proiecte. Nu este dificil de înțeles modul concret în care creșterea creditului influențează creșterea economică. Atunci când creditul crește, consumatorii pot împrumuta și cheltui mai mult, și întreprinderile pot împrumuta și investi mai mult. Creșterea consumului și a investițiilor crează locuri de muncă și duce la o creștere atât a veniturilor cât și a profiturilor. În plus, expansiunea creditului tinde a crește prețului activelor, măbind astfel valoarea netă a acestora. Creșterea prețurilor activelor îi oferă proprietarului șansa de a se împrumuta mai mult, datorită sporirii averii. Acest ciclu al extinderii creditului duce la creșterea cheltuielilor, a investițiilor, la crearea de noi locuri de muncă, la bogăție, urmată de un nou împrumut, care produce o senzație de creștere a bogăției, și care îi face pe oameni mai fericiți atâta timp cât se învârt în acest cerc. În cele din urmă, fiecare expansiune economică indusă de credit are un final atunci când unul sau mai multe sectoare importante ale economiei devine incapabil să își ramburseze datoriile.

Pentru partea practică a acestui obiectiv am folosit softul statistic SAS cu ajutorul căruia ne-am propus să analizăm care este impactul pe care îl au creditele asupra produsului intern brut. Am ales două tipuri de credite, și anume cele acordate gospodăriilor, pentru a putea face o analiză asupra creditelor acordate sectorului privat, și creditele acordate administrației publice. Am remarcat faptul că există o corelație mult mai puternică între creditele acordate populației și PIB, decât între cele acordate administrațiilor publice și PIB, coeficientul de corelație fiind dublu în primul caz, ceea ce înseamnă că eficiența creditelor acordate populației este mult mai mare, acest lucru influențând creșterea economică, în timp ce banii obținuți prin creditarea administrațiilor publice sunt utilizați cu o eficiență mult mai mică

O7: analiza impactului investițiilor străine asupra economiei țării gazdă

Analizând numeroase lucrări în domeniu am întâlnit atât opinii conform cărora investițiile străine directe generează creștere economică în țara gazdă, însă, în aceeași măsură unii autori susțin faptul că în multe cazuri acestea generează la nivel macroeconomic și efecte negative. De-a lungul anilor au avut loc mai multe încercări de a se testa dacă există vreo relație între intrările de capital străin sub forma investițiilor străine directe și creșterea economică a țării gazdă. Singurele informații privind aceste fluxuri, acoperind un număr mare de țări și perioade

mari de timp, sunt cele bazate pe fluxuri financiare, așa cum sunt redate în balanțele de plăți și în conturile naționale. În ceea ce privește cazul României, datele furnizate de Banca Națională precum și de Institutul Național de Statistică relevă că țara noastră are serioase decalaje în ceea ce privește investițiile străine atrase față de alte state ale Uniunii Europene. În acest sens, este necesară acordarea de stimulente și de facilități pentru investitorii străini. Considerăm că reducerea de la impozitare a cifrei de afaceri, creditele preferențiale sau acordarea de subvenții directe ar avea un impact pozitiv asupra atragerii de investiții străine directe de către România

O8: identificarea și expunerea relației dintre investiții și creștere economică

Este deja cunoscut faptul că, principala problemă a științei economice atât sub aspect teoretic cât și sub aspect practic o reprezintă creșterea economică. Factorii principali care duc la creștere economică sunt progresul tehnic, inovațiile, investițiile, cercetarea științifică, comerțul exterior. În contextul economic actual, considerăm că unul dintre cei mai importanți factori care pot determina creșterea economică sunt investițiile.

Chiar dacă în România în ultimii ani a fost atras capital străin orientat spre activități ce necesită un conținut ridicat de resurse locale, în mare parte resurse de tehnologie și cunoștințe, totuși nivelul atragerii investițiilor străine rămâne unul relativ scăzut. Teoria și practica economică a celorlalte state inclusiv experiența statelor central și est europene, demonstrează că fluxurile de investiții străine se intensifică și au impact asupra mediului economic, social și natural în funcție de politicile guvernamentale aplicate de fiecare stat în parte. Urmare a acestui fapt, strategia de dezvoltare pe termen lung a României trebuie să se axeze cu prioritate pe îmbunătățirea infrastructurii și pe dezvoltarea resurselor umane și tehnologice, în așa fel încât să reducă decalajele față de celelalte state din UE. Măsurile ce ar trebui cât mai curând să fie aplicate sunt:

- Creșterea calității resursei umane, prin creșterea investițiilor în educație, inclusiv în programele de formare continuă a forței de muncă. Societatea secolului XXI este o societate bazată pe cunoaștere, iar acest lucru transformă educația în obiectiv principal pentru oricare stat al lumii;
- Dezvoltarea programelor de cercetare-dezvoltare, inclusiv prin realizarea unor parteneriate PPP (între sectorul public și cel privat);
- Încurajarea inițiativei private, prin reducerea birocrăției și crearea unei administrații eficiente;

Considerăm că doar prin investiții, cu precădere prin atragerea de investiții străine directe România poate reduce decalajele față de celelalte state europene.

Dezvoltări ulterioare

Așa cum s-a putut observa din conținutul prezentei lucrări, obiectivele stabilite și prezentate în introducere au fost atinse, însă, ca o consecință directă a aprofundării temei au luat naștere o serie de provocări viitoare care vor genera dezvoltări ulterioare pe marginea subiectului creșterii economice. Intenționăm ca în viitorul apropiat să **procedăm la identificarea altor factori care stimula creșterea economică**, având în vedere faptul că în cadrul prezentei lucrări au fost deja identificați doi – creditul și investițiile- și dezvoltăți fiecare pe parcursul unui capitol.

Totodată considerăm că este importantă **identificarea unor domenii în care România este performantă** și poate excela față de alte state, precum și propunerea unor soluții pentru stimularea creșterii economice în concordanță cu cele prezentate deja.

O altă direcție viitoare ce se dorește a fi dezvoltată este legată de marea problemă **populație-creștere economică**. În acest sens ne propunem identificarea unor soluții de atenuare a problemei demografice legate de îmbătrânirea populației precum și scăderea ratelor de dependență economică și demografică având în vedere deficitele bugetelor sociale care se vor adânci în următorii 10-20 ani la nivele nesustenabile.

De asemenea ne propunem **realizarea unor studii econometrice având la bază modelele de creștere economică** implementate cu succes în alte state similare României.

Tema abordată în lucrarea de față s-a dovedit a fi de mare actualitate și necesitate, și având în vedere direcțiile viitoare de cercetare, ne exprimăm convingerea că va constitui o provocare și în următoarea perioadă.

Cuvinte cheie: creștere economică, economie de piață, credit, investiții naționale, investiții străine directe, fonduri pre/post aderare, dezvoltare durabilă, sustenabilitate